

Нова влада в Україні: підсумки перших місяців роботи та сценарії розвитку у майбутньому

07.–08.07.2010 року, місце Гете–Інститут, вул. Волоська, 12/4, Київ

Одразу після виборів 2010 року в середовищі аналітиків, журналістів та політичних спостерігачів обговорювалося два найбільш імовірні сценарії розвитку політичної ситуації в Україні. Згідно з оптимістичним сценарієм, прихід до влади Віктора Януковича не мав спричинити докорінної зміни парадигми розвитку держави. Великі сподівання поклалися на те, що новий президент України вестиме більш прогнозовану політику, не буде робити різких кроків у міжнародній сфері і не менше своїх політичних конкурентів буде намагатися зберегти паритетність у відносинах з Росією та Європейським Союзом.

З іншої точки зору, обрання Віктора Януковича новим Президентом України пов'язувалося з реваншем тих сил, що стояли у 2004 році під час Помаранчевої революції «по інший бік барикад». Тобто для прибічників біло–блакитного табору і особисто Януковича результати виборів 2010 року є нічим іншим як встановленням історичної справедливості, порушеної у 2004 році, і, водночас, символом прагнення українців до порядку та дисципліни. Відповідно песимістичний сценарій передбачав, що новий Президент спробує якомога швидше позбавитися усіх атрибутів попереднього керівництва держави та заради встановлення порядку відновить однопартійну командно–адміністративну вертикаль влади.

За яким сценарієм насправді розвивається ситуація в Україні свідчать події останніх місяців. Першим кроком нової владної команди стало формування нової парламентської більшості у Верховній Раді за рахунок рекрутування позафракційних депутатів та депутатів інших фракцій. Хоча нова процедура формування парламентської більшості була відповідним чином легітимізована змінами до Регламенту Верховної Ради та позитивним рішенням Конституційного суду України, її застосування є майже безпрецедентним у світовій практиці цивілізованого парламентаризму.

Зміна назви апарату Президента з Секретаріату на Адміністрацію стосується не стільки заміни слів, скільки зміни функціональних аспектів цього органу – адміністрація Президента стала сьогодні фактично другим урядом (а інколи навіть першим). Більш того, у практику керівництва державних установ почав повертатися патріархатний стиль роботи. Так наприклад, в новосформованому Уряді Азарова немає жодної жінки.

Формування владної вертикалі у регіонах України відбувалося теж досить суперечливим чином. Головним критерієм призначення керівників областей були не професійні якості чи досвід роботи на посадах подібного рівня, а партійна приналежність та лояльність чиновника до Президента і його команди.

Істотні зміни торкнулися і судової гілки влади. З прийняттям нового закону Вища рада юстиції України, яка неофіційно контролюється Пратією Регіонів, отримала право рішенням простої більшості звільняти будь–яких суддів за порушення присяги.

Вкрай неоднозначно як в Україні, так і по за її межами, було також сприйнято зовнішньополітичні ініціативи нового Президента. 21 квітня 2010 року Україну сколихнула новина про підписання у Харкові україно–російської угоди про продовження перебування Чорноморського флоту Росії на території України. Харківські домовленості поклали початок низці двосторонніх україно–російських переговорних раундів за участю державних високопосадовців, які по суті актуалізували зміст нового, очевидно набагато більш проросійського зовнішнь–політичного курсу України. Водночас незрозумілою лишається модель подальших відносин з Європейським Союзом. Новий Президент проголошує продовження ініціатив з

інтеграції України до європейського простору, при цьому повністю відкидає участь держави у системі євроатлантичної безпеки – НАТО.

З приходом нової влади тривожні сигнали почали надходити також з боку низки журналістських колективів, які вже неодноразово вказували на втручання власників масмедіа та політиків у професійну діяльність журналістів, а також поступове повернення до українського інформаційного простору самоцензури, цензури й тиску.

У гуманітарній сфері була призупинена «українізація» кіно- й медіа-простору, проголошено курс на деетнізацію української історії та ревізію політики пам'яті у російсько-українській та радянській історії. З мовчазної згоди вищого державного й місцевого керівництва відбулося встановлення пам'ятника радянському диктатору Йосипу Сталіну у Запоріжжі.

4 червня минуло 100 днів з моменту вступу Віктора Януковича на посаду нового Президента України, які підняли низку питань про майбутнє України і дали замало відповідей про стратегії нової влади щодо розвитку України. Саме тому ми вирішили разом з вітчизняними і закордонними експертами підбити певні підсумки перших кроків нового Президента Януковича.

Програма

07.07.2010, середа

Публічна подіумна дискусія

18.00 – 20.30

Наближення до ЄС через системні реформи в Україні?

- Чи залишається вступ до Європейського Союзу основним зовнішньоекономічним пріоритетом України і чи готова Україна в стислі терміни провести основні реформи в країні для поглиблення співробітництва з ЄС?
- Чи спроможна нова українська влада втілити в життя оголошену нею масштабну програму реформ без інституційних перетворень? Якщо так, то якою є стратегія подолання інституційної корупції?
- Хто формує стратегію розвитку та політичний порядок денний в Україні? Наскільки уряд та президент контролюють ситуацію в Україні?
- Яку підтримку може надати Європейський Союз для реалізації програми реформ в Україні? Чи може цьому слугувати програма ЄС «Східне партнерство»? Якщо так, то яким чином?
- Що відрізняє програму реформ уряду Азарова від численних попередніх проектів? Чому попередні програми реформ так і не були реалізовані? Чи не залишиться програма реформ Януковича лише гарною декларацією про наміри?

Доповідачі

Олександр Пасхавер, президент Центру економічного розвитку, Київ

Віра Нанівська, директорка Міжнародного центру перспективних досліджень, Київ

Райндер Штеенблок, Асоціація стратегії європейської інтеграції, колишній депутат німецького Бундестагу, Берлін

Дітмар Штюдемманн, Посол Німеччини в Україні (2000–2006 роки), Берлін

Модерація

Віталій Портніков, журналіст, ТВі, Київ

По закінченню – фуршет

08.07.2010, четвер
Експертний «круглий стіл»

09.00 – 09.30

Вітання учасників
Вступна промова
Ігор Жовква, Міжнародний центр перспективних досліджень, Київ

09.30 – 11.00

Секція 1: Зовнішня політика України за Президента Януковича: зміна стратегічних пріоритетів?

- Чи означає стратегічне партнерство з Росією девальвацію євроінтеграційних намагань України минулих років? Чи залишається вступ до ЄС дійсним пріоритетом української зовнішньої політики за Януковча?
- Хто і яким чином формує зовнішню політику України за нового президента?
- Чи дійсно інцидент з керівником одного з німецьких політичних фондів був прикритим непорозумінням чи можливо то був прояв нової зовнішньополітичної стратегії влади?
- Як далеко готова зайти нова влада в Україні в процесі зближення з Росією? Чи можна очікувати відтворення союзної держави в форматі Україна–Росія–Білорусь–Казахстан?
- Як впливає поглиблення російсько–українських відносин на консолідацію суспільства всередині країни?
- Чи існують ризики розколу країни через невважену зовнішню політику нового президента? Якщо так, як їм запобігти?

Доповідач

Сергій Толстов, Інститут політичного аналізу та міжнародних досліджень, Київ

Коментарі

Віктор Мізін, експерт Інституту світової економіки та міжнародних відносин РАН, Москва
Дітмар Штюдемманн, Посол Німеччини в Україні (2000 – 2006 роки), Берлін

Модерація

Інна Підлуська, виконавча директорка ГО «Ялтинська європейська стратегія», Київ

11.00 – 11.30

Перерва на каву та чай

11.30 – 13.00

Секція 2: Внутрішньополітична ситуація: стабілізація без обмеження демократії?

- За слабкої, неконсолідованої опозиції не може бути сильної демократії. Яка перспектива опозиції в Україні: радикалізація, вуличні акції чи, можливо, системна робота з розробки альтернативної парадигми розвитку країни на демократичних принципах? Які інструменти має для цього опозиція сьогодні в Україні?
- В медіа–просторі постійно повторюється теза про те, що порядок в Україні можливий лише за умови обмеження демократичних свобод, та що українці не здатні до демократичної організації суспільства і шукають «сильну руку». Чи це дійсно є так, і які є альтернативні сценарії розвитку суспільства в демократичному руслі?

- Чи загрожують Україні нова політична криза, масові протести та чергові дострокові вибори?
- Чи є реальним сценарій поляризації суспільства (Схід–Захід) та розколу країни? Що може зробити Європейський Союз, щоб запобігти такому розвитку подій?
- Уряд Азарова сформований без єдиної жінки з відповідним коментарем прем'єр–міністра про те, що «не жіноча справа – проводити реформи». Яким чином можна покращити політичну участь жінок в Україні? Чи є реальним прийняття закону про обов'язкові гендерні квоти в органи влади?

Доповідач

Віктор Небоженко, кандидат соціологічних наук, політолог, директор Соціологічної служби «Український барометр», Київ

Коментарі

Джеймс Шерр, Chatham House, Лондон

Тетяна Соболева, керівниця програми для політичних партій та Верховної Ради України, Національний Демократичний Інститут міжнародних відносин, Київ

Модерація

Віра Нанівська, директорка Міжнародного центру перспективних досліджень, Київ

13.00 – 14.30

Обід

14.30 – 16.00

Секція 3: Соціокультурна політика нової влади

- Чи є сьогоднішні зміни в соціокультурній політиці країни позбавленням від залишків консервативної та націоналістичної парадигми, яку приніс з собою президент Ющенко, чи вони є відкатом до часів Радянського союзу?
- Хто на сьогодні формулює засади соціокультурної політики в державі?
- Новий президент та уряд анонсували та втілюють в життя перегляд основних положень історичної політики та політики пам'яті в державі. Чи є цей крок виключно реверансом в бік Росії, чи він є запереченням історичної державної політики Ющенка і підтримується більшістю населення?
- Мовна політика нової влади є фактичною відмовою від українізації і намаганням фактичного утвердження статусу російської мови як другої державної. У чому полягають загрози українській мові та культурі та як громадянське суспільство може з ними боротися?

Доповідач

Володимир Кулик, кандидат політичних наук, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, Київ

Коментарі

Оксана Юркова, Інститут історії України НАНУ, Київ

Тамара Злобіна, кандидат філософських наук, експертка Гендерної експертної платформи ГІАЦ «Крона», Харків

Модерація

Лариса Денисенко, письменниця, телеведуча, Київ

16.00 – 16.30

Перерва на каву та чай

16.30 – 18.00

Секція 4: Енергетична та економічна політика: чи існує шанс для модернізації енергетичної системи в Україні?

- Україні конче необхідна модернізація своєї енергетичної системи. Що має відбутися, щоб політики та олігархи зацікавились інвестиціями в енергоефективність та альтернативні джерела енергії?
- Які перспективи має розвиток енергетичного потенціалу України у контексті російсько-української енергетичної співпраці? Як далеко новий президент України готовий зайти у сфері енергетичної співпраці з Росією?
- Розвиток останніх подій в Україні нагадує вірменський сценарій зближення з Росією. Чи забезпечить інтеграція певних галузей української промисловості у російську економіку економічне зростання в Україні?
- Без докорінної модернізації виробничих потужностей українська промисловість стане неконкурентноздатною вже через 5–7 років. Чи розуміють це політики при владі та олігархи та чи є в них план дій для такої модернізації?

Доповідач

Михайло Гончар, Центр «НОМОС», Київ

Коментарі

Райндер Штеенблок, Асоціація стратегії європейської інтеграції, колишній депутат Німецького Бундестагу, Берлін

Юрій Урбанський, еколог, Національний екологічний центр України, Київ

Модерація

Алла Єременко, журналістка, газета «Дзеркало тижня», Київ

18.00 – 18.15

Підведення підсумків

Віра Нанівська, директорка Міжнародного центру перспективних досліджень, Київ

Робочими мовами дискусії є українська/російська та англійська. Під час заходу буде забезпечено двосторонній синхронний переклад українська-англійська.

Прохання підтвердити свою участь до **06.07.2010** року за телефоном **044/ 390 7078** або електронною поштою за адресою info@boell.org.ua.